

Programa de Higiene y Sanidad de la producción primaria ganadera

De la granja a la mesa

¿A quién afecta el Programa de Control de Higiene y Sanidad de la Producción Primaria ganadera (PHPP)?

- ▶ A las explotaciones de producción de **carne** (vacuno, ovino, porcino, avícola, equino, acuícola y otras producciones) y de producción de **huevos** y de **miel**.
- ▶ Y a las **operaciones conexas**: almacenamiento y manipulación de los productos primarios en el lugar de producción.

Las actividades incluidas son:

- ▶ En el sector de carne: hasta que los animales llegan al matadero.
- ▶ En el sector apícola: las operaciones llevadas a cabo con la miel dentro de la explotación.
- ▶ En el sector de los huevos: hasta que los huevos llegan al centro de clasificación y envasado (aunque esté en la misma explotación).
- ▶ En la acuicultura: incluye la manipulación y el transporte del pescado vivo.

Objetivo del Programa

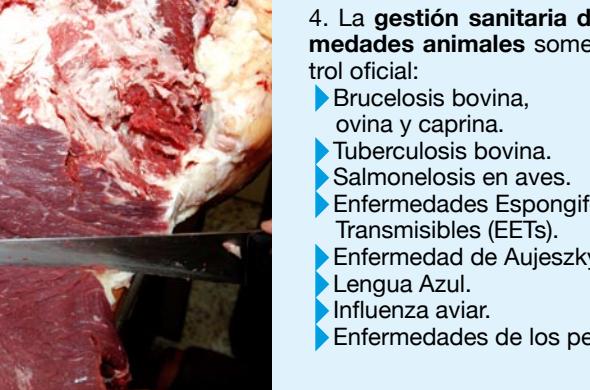
El Programa de Control Oficial de Higiene y Sanidad en la Producción Primaria (en adelante PHPP) tiene como objetivo reducir la posibilidad de introducción de peligros que puedan afectar a la seguridad alimentaria, mediante la adopción de prácticas higiénico – sanitarias correctas en las explotaciones ganaderas.

Principales peligros que pueden afectar a la producción primaria ganadera

▶ Peligros biológicos: *Escherichia coli*, *Salmonella spp.*, *Listeria monocytogenes*, *Campylobacter* o parásitos zoonóticos transmitidos por los alimentos y el agua (cisticercosis, tenia, trichinella).

▶ Peligros químicos: residuos de medicamentos veterinarios, promotores de crecimiento y potenciadores del rendimiento...

▶ Peligros físicos: presencia de cuerpos extraños en los productos de origen animal, o que provoquen lesiones en los animales...

¿Qué requisitos controla el PHPP en las explotaciones ganaderas?

1. Los que establece el Reglamento 852/2004 en cuanto a **condiciones generales de higiene y mantenimiento de registros**:

- ▶ Se mantendrán limpias las instalaciones relacionadas con la producción primaria y las operaciones conexas y, cuando sea necesario, se desinfectarán.
- ▶ Se mantendrán limpios y, en caso necesario se desinfectarán también las cajas, vehículos... utilizados.
- ▶ Se garantizará la limpieza de los animales de producción y de los animales enviados a sacrificio.
- ▶ Se utilizará agua potable o agua limpia cuando sea necesario.

2. En lo relativo a los registros que hay que mantener en la explotación:

- ▶ Se garantizará que las personas que manipulen productos alimenticios estén en buen estado de salud y tengan formación sobre riesgos sanitarios.
- ▶ Se evitará la contaminación por animales y por plagas.
- ▶ Se evitará también la contaminación mediante el correcto almacenamiento y manipulación de sustancias peligrosas y residuos.
- ▶ Se adoptarán medidas preventivas a la hora de introducir nuevos animales en la explotación para evitar la introducción de enfermedades.

3. Los requisitos del Reglamento 853/2004 en lo relativo a la **Información de la Cadena Alimentaria**:

- ▶ Información que debe llegar al matadero sobre los animales destinados a sacrificio.
- ▶ Los medicamentos se utilizarán de manera correcta.

4. La gestión sanitaria de las enfermedades animales sometidas a control oficial:

- ▶ Brucelosis bovina, ovina y caprina.
- ▶ Tuberculosis bovina.
- ▶ Salmonelosis en aves.
- ▶ Enfermedades Espóngiformes Transmisibles (EETs).
- ▶ Enfermedad de Ajuszkay.
- ▶ Lengua Azul.
- ▶ Influenza aviar.
- ▶ Enfermedades de los peces.

¿Por qué un PHPP?

A partir del año 2006 está en vigor en toda Europa una nueva legislación que afecta al control de la seguridad de alimentos, abordando dicho control desde los primeros eslabones de producción.

El PHPP se ha elaborado para controlar el cumplimiento de esas exigencias de higiene en la producción primaria ganadera por parte de la Autoridad Competente y completa el escenario general de controles que se llevan realizando en las explotaciones ganaderas (Identificación Animal, Alimentación Animal, Bienestar Animal...).

El papel del productor

El productor es el principal responsable de la seguridad de los productos que salen de su explotación, por lo que debe conocer y controlar los posibles peligros asociados a su producción mediante sus propios sistemas de autocontrol y la trazabilidad de la producción.

Las Guías de Buenas Prácticas de Higiene (GBPH)

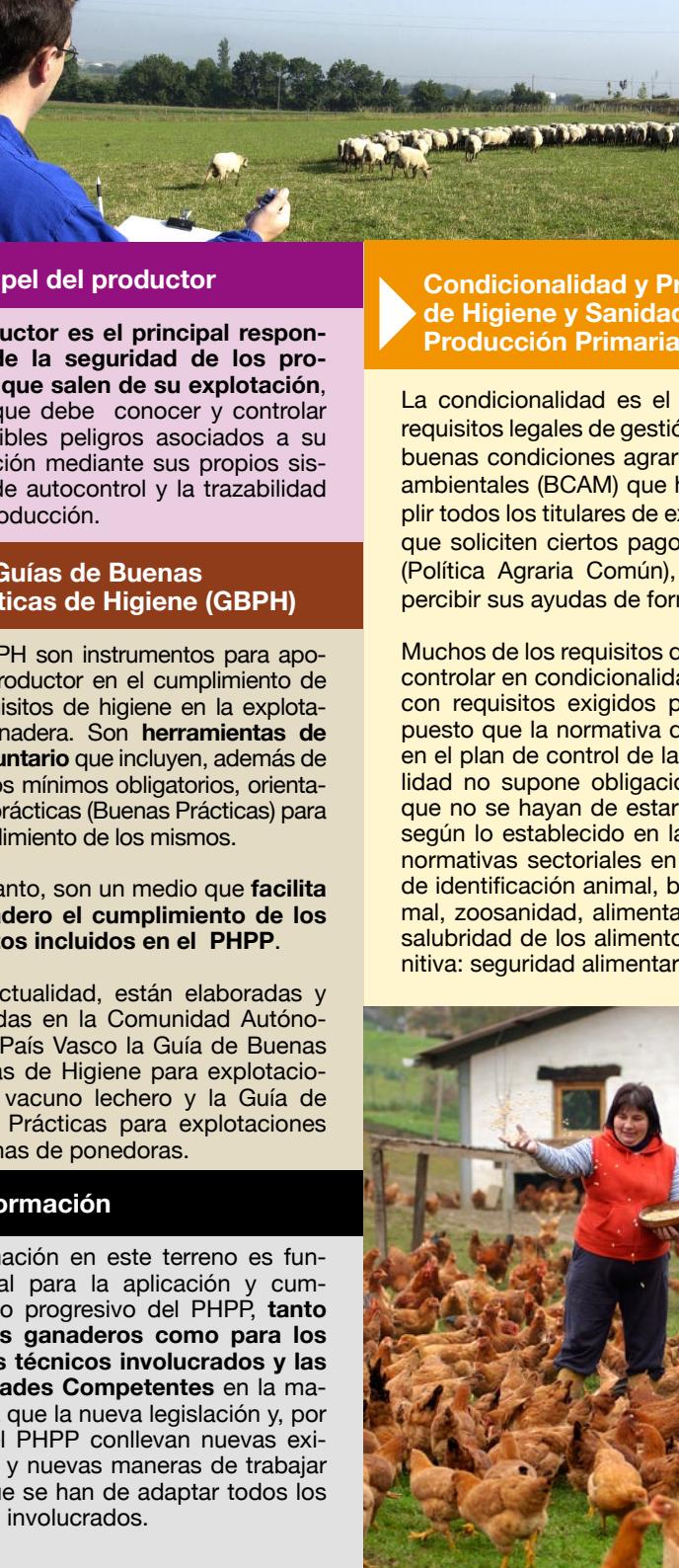
Las GBPH son instrumentos para apoyar al productor en el cumplimiento de los requisitos de higiene en la explotación ganadera. Son **herramientas de uso voluntario** que incluyen, además de requisitos mínimos obligatorios, orientaciones prácticas (Buenas Prácticas) para el cumplimiento de los mismos.

Por lo tanto, son un medio que **facilita al ganadero el cumplimiento de los requisitos incluidos en el PHPP**.

En la actualidad, están elaboradas y publicadas en la Comunidad Autónoma del País Vasco la Guía de Buenas Prácticas de Higiene para explotaciones de vacuno lechero y la Guía de Buenas Prácticas para explotaciones de gallinas de ponedoras.

La Formación

La formación en este terreno es fundamental para la aplicación y cumplimiento progresivo del PHPP, tanto para los ganaderos como para los agentes técnicos involucrados y las Autoridades Competentes en la materia, ya que la nueva legislación y, por tanto, el PHPP conllevan nuevas exigencias y nuevas maneras de trabajar a las que se han de adaptar todos los agentes involucrados.

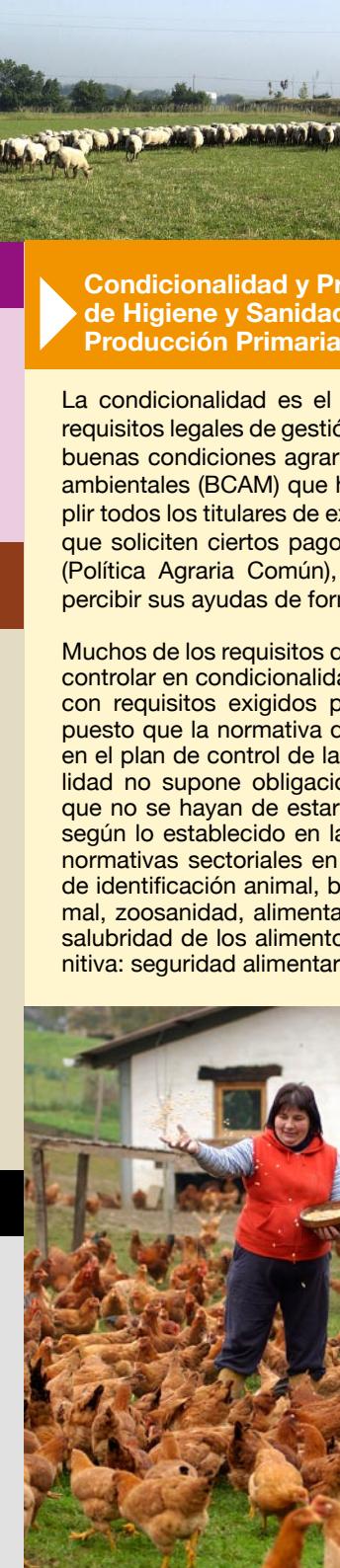

Condicionabilidad y Programa de Higiene y Sanidad en la Producción Primaria.

La condicionabilidad es el conjunto de requisitos legales de gestión (RLG) y de buenas condiciones agrarias y medioambientales (BCAM) que han de cumplir todos los titulares de explotaciones que soliciten ciertos pagos de la PAC (Política Agraria Común), para poder percibir sus ayudas de forma íntegra.

Muchos de los requisitos que se deben controlar en condicionabilidad coinciden con requisitos exigidos por el PHPP, puesto que la normativa de aplicación en el plan de control de la condicionabilidad no supone obligaciones nuevas que no se hayan de estar cumpliendo según lo establecido en las diferentes normativas sectoriales en los ámbitos de identificación animal, bienestar animal, zoosanidad, alimentación animal, salubridad de los alimentos y, en definitiva: seguridad alimentaria.

En la actualidad, están elaboradas y publicadas en la Comunidad Autónoma del País Vasco la Guía de Buenas Prácticas de Higiene para explotaciones de vacuno lechero y la Guía de Buenas Prácticas para explotaciones de gallinas de ponedoras.

ELIKA, Nekazaritzako Elikagaien Segurtasunarako Eukal Fundazioa / Fundación Vasca para la Seguridad Alimentaria.

INGIURMEN, URRALDE
ETA ARRANTZA SAILA
DEPARTAMENTO DE MEDIO AMBIENTE,
RECURSOS TERRITORIAL,
AGRICULTURA Y PESCA

Ustiategietan, zer kontrolatzen du programa honek?

1. Higiene baldintza orokretarako eta erregistroen mantenerako, 852/2004 Erregelamendua araututako ukane-harrak:

Higiene baldintza orokorrak:

- ▶ Ekoizpen primario -eta eragiketekin lotutako instalazioak garbi edukitzea, eta beharrezko denean, desinfektatzea.
- ▶ Erabiltzen diren kaxak, ibilgailuak... garbi edukitza, eta, beharrezko bada, desinfektatzea.
- ▶ Animaliak garbi edukitza, bai hazi bitartean, bai hiltegira bidaltzeraoan.
- ▶ Beharrezko denean, edateko ura edo ur garbia erabilztea.
- ▶ Jakiekin lan egin behar duen jendeak osasun ona eta arrisku sanitarioei buruzko beharrezko prestakuntza izatea bermatzea.
- ▶ Animaliek kutsa ditzaketen gaixotasunak zein izurriak ekiditea.
- ▶ Gaixotasunik ez kutsatzeko, substantzia arriskutsuak eta hondakinak behar bezala biltegiratzea eta manipulatzea.
- ▶ Ustiategira animalia berriak ekartzearakoan, gaixotasunik ez dezaten ekarri, aurrezaintzako neurriak hartzea.
- ▶ Ustiategian eginko analisien emaitzak kontuan hartzea (animalien laginen, pentsuen... analisiak).
- ▶ Sendaiaik behar bezala erabilztea.

Programaren helburua

Programaren helburua elikaduran eman daitezkeen arriskuak murriztea da, ustiategietan praktika higieniko zuzenak zabalduz.

Abere-ekoizpen primarioan eman daitezkeen arrisku garantzitsuenak:

▶ **Arrisku biologikoak:** *Escherichia coli*, *Salmonella spp.*, *Listeria monocytogenes*, *Campylobacter* edo jandanean trasmitzen diren parasio zoonotikoak (zistizerkosia, tenia, trichinella).

4. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

- ▶ Behien, ardieng eta ahuntzen bruzelosia.
- ▶ Behien tuberkulosia.
- ▶ Hegaztien salmonelosia.
- ▶ Gaixotasun Espóngiforme Kutsakorrak (GEK).
- ▶ Aujeszkyren gaixotasuna.
- ▶ Mihi urdina.
- ▶ Hegazti-gripea.
- ▶ Arrainen gaixotasunak.

3. Elikadura katearen gaineko informazioari buruz, 853/2004 Erregelamendua araututako ukane-harrak:

2. Ustiategian bete behar diren erregistroetan, hau dena jaso beharko da:

- ▶ Animalien elikagaiak zer-nolakoak diren eta zein jatorri duten.
- ▶ Animalieei emandako sendagaietako beste tratamendu batzuei buruzko informazioa.
- ▶ Ustiategian gaixotasunik agertu ote den.
- ▶ Ustiategiko laginen analisien emaitzak.
- ▶ Egindako kontrolei buruzko beharrezko txosten guziak.

5. Animaliei ematen zaizkien jakiek bete beharreko, 183/2005 Erregelamendua araututako ukane-harrak:

- ▶ Elikagaien erabilzeten diren ekipoak, edukiontzia eta ibilgailuak garbitzea eta desinfektatzea.
- ▶ Ura eta elikagaiak banatzeko erabilzeten diren ekipoak behar bezala mantentzea eta garbitzea.
- ▶ Abereak larrean eduki behar direnean, behar bezala edukitza (larrean arrisku fisikorik, kimikorik edo biologikorik badagoen begiratzea, eta, beharrezko baldin bada, atse-denaldiak jartzea).
- ▶ Simaurra, hondakinak eta pentsuetako beste kutsagai batzuk aldiro husteko-sistemak jartzea.
- ▶ Elikagaiak txukun eta garbi biltegiratzea eta banatzea (debekatutako substantziatik eta pentsu botikadunetik aparte, pentsuetan eta azpietan lizunik egiten utzi gabe...)

6. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

7. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

8. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

9. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

10. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

11. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

12. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

13. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

14. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

15. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

16. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

17. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

18. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

19. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

20. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

21. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

22. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

23. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

24. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

25. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

26. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

27. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

28. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

29. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

30. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

31. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

32. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

33. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

34. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

35. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

36. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

37. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

38. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

39. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

40. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

41. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

42. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

43. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

44. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

45. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

46. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

47. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

48. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

49. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

50. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

51. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

52. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

53. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

54. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

55. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

56. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

57. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

58. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

59. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

60. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

61. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

62. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

63. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

64. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

65. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

66. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

67. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

68. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

69. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

70. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

71. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

72. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

73. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

74. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

75. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

76. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

77. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

78. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

79. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

80. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

81. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

82. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

83. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

84. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

85. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

86. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa:

87. Kontrol ofizialaren menpe dauden animaliek izaten dituzten gaixotasunen kudeaketa sanitarioa